

Lingüística aplicada a les patologies del llenguatge

Codi: 101731

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500893 Logopèdia	OB	1	2

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Joaquim Llisterra Boix

Correu electrònic: Joaquim.Llisterra@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Io Salmons Llusa

Prerequisits

Es recomana poder llegir treballs en anglès sobre temes relacionats amb els continguts de l'assignatura.

Objectius

En l'assignatura, que s'emmarca en l'àmbit de la lingüística clínica, es plantegen, principalment, dos objectius: (1) oferir les bases lingüístiques que permetin comparar les produccions lingüístiques típiques amb les alterades; i (2) identificar els trets lingüístics que caracteritzen les patologies de la parla i del llenguatge.

Competències

- Demostrar que es comprenen els trastorns de la comunicació, el llenguatge, la parla, l'audició, la veu i les funcions orals no verbals.
- Demostrar que es comprenen i s'empren correctament la terminologia i la metodologia pròpies de la recerca logopèdica.
- Identificar, analitzar i resoldre problemes ètics en situacions complexes.
- Utilitzar les tècniques i els instruments d'exploració propis de la professió i registrar, sintetitzar i interpretar les dades aportades integrant-les al conjunt de la informació.
- Valorar de manera crítica les tècniques i els instruments d'avaluació i diagnòstic en logopèdia, així com els procediments de la intervenció logopèdica.
- Valorar les produccions científiques que sostenen el desenvolupament professional del logopeda.

Resultats d'aprenentatge

1. Descriure i explicar la utilitat de les tècniques utilitzades per la lingüística per avaluar els trastorns del llenguatge.

2. Explicar les característiques lingüístiques de diferents trastorns del llenguatge.
3. Explicar les característiques lingüístiques de persones amb trastorns del llenguatge i sense trastorns del llenguatge descrites en publicacions científiques.
4. Fer una exploració del llenguatge a partir de les tècniques pròpies de la lingüística i utilitzar els resultats d'aquesta exploració per emetre un pronòstic d'evolució.
5. Identificar, analitzar i resoldre problemes ètics en situacions complexes.
6. Utilitzar correctament la terminologia de la lingüística i la psicolingüística, així com la nomenclatura dels trastorns del llenguatge.

Continguts

1.- Introducció a la lingüística clínica

2.- Anàlisi fonètica de la parla patològica

L'Alfabet Fonètic Internacional i la classificació articulatòria dels sons de la parla. Descripció fonètica del català i del castellà. La transcripció fonètica de la parla amb alteracions.

3.- Anàlisi fonològica de la parla patològica

L'anàlisi fonològica. Descripció fonològica del català i del castellà. L'anàlisi fonològica de la parla amb alteracions.

4.- Morfologia, sintaxi i semàntica en les patologies del llenguatge

L'estructura morfosintàctica i semàntica de les llengües. Unitats, propietats, regles i estructures. Un model lingüístic d'adquisició.

5.- Anàlisi morfològica, sintàctica i semàntica de les patologies del llenguatge

Patologies de l'adquisició: el trastorn específic del llenguatge. Patologies adquirides: l'afàsia. Altres patologies: síndrome de Williams, síndrome de Down, patologies de l'espectre autista.

Metodologia

En la metodologia docent emprada es combinen les sessions teòriques amb les de pràctiques. En les classes teòriques s'ofereixen els conceptes necessaris per a identificar les característiques lingüístiques de diferents patologies del llenguatge i de la parla. L'objectiu de les classes pràctiques és aplicar els coneixements teòrics a la valoració dels diferents elements del llenguatge i de la parla preservats o alterats.

La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries. L'equip docent detallarà, mitjançant informació publicada a l'aula Moodle o enviada pel mitjà de comunicació habitual, el format presencial o virtual de les diferents activitats dirigides i d'avaluació, tenint en compte les indicacions de la facultat en funció del que permeti la situació sanitària.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			

Classes magistrals	21	0,84	1, 2, 3, 4, 6
Classes pràctiques	28	1,12	1, 2, 3, 4, 5, 6
Tipus: Autònomes			
Estudi dels continguts de la matèria, lectures i consulta de materials complementaris	95	3,8	1, 2, 3, 4, 5, 6

Avaluació

La qualificació final de l'assignatura s'obté a partir de tres evidències d'aprenentatge:

Ev1 - Prova escrita individual presencial sobre els continguts del temes 1, 2 i 3 del programa de l'assignatura: 35% de la qualificació final (primer període d'avaluació).

Ev2 - Prova escrita individual presencial sobre els continguts dels temes 4 i 5 del programa de l'assignatura: 35% de la qualificació final (segon període d'avaluació).

Ev3 - Treball escrit individual no presencial sobre el contingut de les lectures proposades pels professors: 30% de la qualificació final (entre el primer i el segon període d'avaluació).

Per superar l'assignatura cal assolir una puntuació igual o superior a 5 en la mitjana ponderada de les puntuacions obtingudes en cada evidència d'aprenentatge. Les evidències no lliurades tenen una puntuació de 0 (zero) i les lliurades es consideren aprovades si tenen una qualificació igual o superior a 5. Els únics elements considerats en l'avaluació de l'assignatura són els resultats obtinguts en les tres evidències d'aprenentatge. Els estudiants que lliurin evidències d'aprenentatge amb un pes igual o superior a 4 punts (40 % de la qualificació final) no podran constar a les actes com a "No avaluables".

En el moment de realitzar cada activitat d'avaluació s'informarà sobre el procediment i la data de revisió de les qualificacions.

Per a poder realitzar la recuperació cal haver obtingut una qualificació entre 3,5 i 4,9 i haver lliurat un conjunt d'evidències el pes de les quals equivalgui a un mínim de les 2/3 parts de la qualificació final de l'assignatura.

La recuperació consistirà en una prova escrita sobre el contingut dels temes 1, 2, 3, 4 i 5 del programa de l'assignatura i sobre les lectures proposades. Aquesta prova serà l'únic element considerat per a la recuperació de l'assignatura.

Els estudiants de segona matrícula o de matrícules posteriors seran avaluats seguint els criteris descrits en aquesta guia docent.

"Segons l'Art 116, punt 10 Normativa UAB, en cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat (còpia, plagi, suplantació d'identitat o falsificació de signatura en la llista d'assistència presencial i/o altres conductes acadèmiques deshonestes...) que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura/mòdul, la qualificació final serà 0. El responsable d'assignatura/mòdul comunicarà a la coordinació de titulació qualsevol acció que s'hagi fet en aquest sentit." (*Pautes d'avaluació de les titulacions de la Facultat de Psicologia 2021-22*. Aprobats en Comissió Acadèmica el 19 d'abril de 2021. https://www.uab.cat/doc/DOC_Pautes_Avaluacio_FP_2020).

"En cas que l'estudiant tingui dificultats per entendre els enunciats d'examen escrits en català a causa de motius com ara estar realitzant una estada a la UAB a través d'un programa d'intercanvi, haver residit durant poc temps a Catalunya, etc. pot sol·licitar que l'examen sigui traduït del català al castellà sempre que s'adreci formalment i per escrit a la coordinació de l'equip docent de l'assignatura, com a molt tard la setmana 4 del semestre en curs." (*Criteris de traducció de proves d'avaluació, Facultat de Psicologia*. Aprobats en Junta Permanent de la Facultat de Psicologia el 25 d'abril de 2016. https://www.uab.cat/doc/DOC_Criteris_proves_avaluacio_2021).

Per a més informació sobre les avaluacions es poden consultar els documents que es troben a <https://www.uab.cat/web/estudiar/graus/graus/avaluacions-1345722525858.html>

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Ev1 - Prova escrita individual presencial sobre els continguts dels temes 1, 2 i 3 del programa de l'assignatura	35%	2	0,08	1, 2, 3, 4, 5, 6
Ev2 - Prova escrita individual presencial sobre els continguts dels temes 4 i 5 del programa de l'assignatura	35%	2	0,08	1, 2, 3, 4, 5, 6
Ev3 - Treball escrit individual no presencial sobre el contingut de les lectures proposades pels professors	30%	2	0,08	1, 2, 3, 4, 5, 6

Bibliografia

En l'assignatura no s'empren manuals de referència. Els treballs que s'esmenten a continuació són obres de consulta que permeten aclarir conceptes i aprofundir en els temes tractats en el programa. Durant el curs es proporcionaran bibliografies més detallades per a cada tema.

Baastianse, R. i Thompson, C. K. (Ed.). (2012). *Perspectives on agrammatism*. Psychology Press. <https://doi.org/10.4324/9780203120378>

Ball, M. J. i Müller, N. (2005). *Phonetics for communication disorders*. Psychology Press. <https://doi.org/10.4324/9781315805573>

Ball, M. J., Perkins, M. R., Müller, N. i Howard, S. (Ed.). (2008). *The handbook of clinical linguistics*. Blackwell. <https://doi.org/10.1002/9781444301007>

Ball, M. J., Rahilly, J., Lowry, O. M., Bessell, N. i Lee, A. (2020). *Phonetics for speech pathology* (3a ed.). Equinox.

Castro Torres, J. A. (Ed.). (2018). *Introducción a la lingüística clínica: aproximaciones a los trastornos de la comunicación*. Pontificia Universidad Católica del Perú, Fondo Editorial. <http://repositorio.pucp.edu.pe/index/handle/123456789/173118>

Crystal, D. i Varley, R. (1998). *Introduction to language pathology* (4a ed.). Whurr.

Damico, J. S., Müller, N. i Ball, M. J. (Ed.). (2021). *The handbook of language and speech disorders* (2a ed.). Wiley Blackwell. <https://doi.org/10.1002/9781119606987>

Friedmann, N. i Grodzinsky, Y. (1997). Tense and agreement in agrammatic production: Pruning the syntactic tree. *Brain and Language*, 56(3), 397-425. <https://doi.org/10.1006/brln.1997.1795>

Grodzinsky, Y. i Amunts, K. (Ed.). (2006). *Broca's region*. Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780195177640.001.0001>

Grodzinsky, Y. (2000). The neurology of syntax: Language use without Broca's area. *Behavioral and Brain Sciences*, 23(1): 1-71. <https://doi.org/10.1017/s0140525x00002399>

Guasti, M. T. (2017). *Language acquisition: The growth of grammar* (2a ed.). The MIT Press.

Levy, Y. i Schaeffer, J. (Ed.). (2003). *Language competence across populations: Toward a definition of specific language impairment*. Psychology Press. <https://doi.org/10.4324/9781410606792>

Lidz, J., Snyder, W. i Pater, J. (Ed.). (2016). *The Oxford handbook of developmental linguistics*. Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199601264.001.0001>

Müller, N. (Ed.). (2006). *Multilayered transcription*. Plural Publishing.

Prieto, P. (2004). *Fonètica i fonologia: els sons del català*. Editorial UOC.

Quilis, A. (2012). *Principios de fonología y fonética españolas* (11a ed.). Arco/Libros.

Ryalls, J. i Behrens, S. J. (2000). *Introduction to speech science: From basic theories to clinical applications*. Allyn & Bacon.

Shriberg, L. D., Kent, R. D., McAllister, T. i Preston, J. L. (2019). *Clinical phonetics* (5a ed.). Pearson.

Programari

Boersma, P. i Weenink, D. (2021). *Praat: Doing phonetics by computer* (Versió 6.1.48) [Programa informàtic]. University of Amsterdam. <http://www.praat.org>